

Kontaktperson

m.remissvar@regeringskansliet.se

Naturskydds-enheten

Johan Johnmark

010-2241411

Johan.Johnmark@lansstyrelsen.se

Yttrande gällande Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73, Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Sammanfattning av länsstyrelsens viktigaste synpunkter på utredningen

- **Länsstyrelsen motsätter sig utredningens förslag att markägareinitierat formellt skydd föreslås utgöra det huvudsakliga arbetssättet.** Länsstyrelsen anser att den statliga och kommunala naturvårdsplaneringen ska finnas kvar för att långsiktigt och kostnadseffektivt kunna bevara biologisk mångfald och uppnå antagna mål, skydda naturtyper i större sammanhängande områden och internationella överenskommelser. Arbetet med t.ex. att skapa en funktionell gröninfrastuktur i skog skulle riskera att i det närmaste upphöra vid införande av formellt skydd via markägareinitierat anmälda områden. Behovet av att inkorporera utvecklingsmark ökar också hela tiden då allt fler värdekärnor avverkas. Länsstyrelsen önskar behålla nuvarande arbetssätt som bygger på både uppsökande verksamhet utifrån regionala strategier, som bla. Strategin för formellt skydd av skog i Skåne län, tätortsnära natur och myrskyddplanen och markägareinitierat inlämnade förslag på områdesskydd. Länsstyrelsen vill påpeka att cirka 99% av samtliga överenskommelser om bildande av statliga naturreservat sker frivilligt, varför utredningens ordval ”frivilligt formellt skydd” istället bör ersättas med markägareinitierat formellt skydd.
- **Länsstyrelsen motsätter sig att nyckelbiotopsregistret upphör.** Lagstiftningen behöver istället tillse att begreppet

nyckelbiotop införs i 15 § skogsvårdslagen (för vilken tillstånd krävs för avverkning) och i 19 § skogsvårdslagen (om att ersättning ska utgå vid avslag på tillståndsansökan). Vidare anser Länsstyrelsen att åtminstone de kvarvarande två procenten nyckelbiotop av den totala skogsarealen omgående ska få ett skydd och att markägaren antingen nyttjar arealen inom ramen för sin certifiering eller erhåller någon form av skydd och ersättning från staten. Nyckelbiotopsregistret borde utgöra en för Skogsstyrelsen viktig kunskapskälla för uppföljningen av miljömålet levande skogar.

- **Länsstyrelsen anser att** det är viktigt att en oberoende utredning tillsätts för att framta fakta gällande skogsbrukets olika påverkan på upptag och avgång avseende olika växthusgaser både avseende kortare- och längre tidsförlopp. Det är brådskande att ta fram denna utredning så att eventuella åtgärder påbörjas så fort som möjligt för att nå uppsatta klimatmål. Frågan verkar ha ”fallit mellan stolarna” då varken Skogsutredningen eller Vägvalsutredningen belyser detta.
- **Länsstyrelsen anser att ett antal kriterier gällande frivilliga avsättningar måste vara uppfyllda innan de frivilliga avsättningarna ska kunna inräknas i den officiella statistiken gällande uppfyllande av Aichimål 11.** Dessa kriterier är: områdets tidsmässiga varaktighet måste vara mycket lång, flexibiliteten med att kunna byta områden behöver upphöra, området behöver bli känt för myndigheter och finnas tillgängligt som öppen nedladdningsbar data hos Skogsstyrelsen.
- **Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Regeringen låter tillsätta ett vetenskapligt råd för biologisk mångfald i skogen** och knyter detta till den nationella samordnare för skogsprogrammet som föreslås. Länsstyrelsen anser att den viktigaste uppgiften för detta vetenskapliga råd är att konkretisera Sveriges internationella åtaganden och tillsammans med andra myndigheter, skogsbranschen och övriga intressenter ta fram ett handlingsprogram för när och hur dessa mål ska nås. Vidare tillstyrker länsstyrelsen att Regeringen ger Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och SLU i uppdrag att, i samråd med länsstyrelserna, analysera representativiteten och konnektiviteten för de skogar som är avsatta för naturvård.
- **Länsstyrelsen ställer sig positiv till de förslag på lag – och författningsändringar som innebär att markägarens ansvar för att ta fram underlag och**

redovisa hänsyn innan avverkningsanmälan skickas in tydliggörs. Ett väl underbyggt och redovisat underlag underlättar den remisshantering och dialog som sker mellan länsstyrelsen och Skogsstyrelsen och som använder materialet i avverkningsanmälningarna som en grund för diskussioner och bedömningar.

- **Länsstyrelsen ställer sig även positiv till att avverkningsanmälan inte per automatik innebär ett samråd enligt miljöbalken.** Detta underlättar hanteringen av de ärenden som kräver beslut enligt båda lagstiftningarna miljöbalken och skogsvårdslagen och där delar, som till exempel frågan om Natura 2000- tillstånd, kan komma att hanteras av länsstyrelsen. Länsstyrelsen vill påtala att efter Regeringens resursneddragning för Skogsstyrelsen år 2019 har Skogsstyrelsen upphört med att bevaka inkomna avverkningsanmälningar inom planerade områdesskydd. Arbetsuppgiften har fått övertas av länsstyrelserna utan extra ersättning och som manuellt får gå igenom inkomna avverkningsanmälningar.
- **Länsstyrelsen skulle vilja se att Skogsstyrelsen tar fram allmänna råd** gällande riktvärde för mängden död ved i m³/hektar i produktionsskogar och att detta riktvärde sedan följs upp i skogsbruksplaner.

Inledning

Länsstyrelsen anser att det är mycket angeläget gentemot kommande generationer att områden avsätts för bevarande av biologisk mångfald i tillräcklig omfattning så att gynnsam bevarandestatus kan uppnås och att skogsbranschen på övrig areal fortsätter att öka sina insatser för bevarandet av biologisk mångfald.

Hittills har cirka 3,9 % av skogsmarken, varav 3,8 % produktiv skogsmark skyddats i Skåne. Merparten av dessa områden utgörs av flera sammanhängande fastigheter där ekosystemet kan bevaras med ett minimum av kanteffekter. Länsstyrelsens insatser med ett planerat och strategiskt områdesskydd har varit avgörande för bevarande av biologisk mångfald, naturtyper och hotade arter. Arbetet med formellt skydd har samtidigt ökat möjligheten för ett attraktivt och tillgängligt friluftsliv i länet. Ytterligare resurser behöver tillföras för att kunna öka takten. Baserat på de senaste 20

årens skyddsarbete bedömer länsstyrelsen att med nuvarande resurser kan det ta ytterligare cirka 150 år innan Aichimålet är nått.

Synpunkter angående förslag till stärkt äganderätt

Angående förslag att formellt skydd av skog bör i huvudsak baseras på markägareinitierade inlämnade förslag på områdesskydd

Länsstyrelsen anser i likhet med Riksrevisionen (RiR 2018:17) att en statlig planering av naturskyddet är den enda garanten för att långsiktigt och kostnadseffektivt kunna möjliggöra bevarande av arter och naturtyper i större sammanhängande områden och i ett grönt infrastrukturperspektiv.

Länsstyrelsen instämmer ej med utredningens slutsats ”Genom att överföra beslutanderätten om formellt skydd till markägare bedöms konflikten i skogen kunna minska samtidigt som de skogspolitiska målen och principerna vidhålls”. Enligt länsstyrelsens erfarenhet är det enbart några få procent av markägarna som motsätter sig bildande av naturreservat. Länsstyrelsen anser därför att det är olämpligt att utforma ett arbetssätt som bygger på ovan beskrivna antagande. Länsstyrelsen noterar att i det underlag utredningen hade gällande markägares inställning till naturreservat var svarsfrekvensen 56% vilket får betecknas som en låg svarsfrekvens och därmed ett svagt statistiskt material att dra långtgående slutsatser kring.

Länsstyrelsen motsätter sig därför utredningens förslag att markägareinitierade inlämnade förslag på områdesskydd, i utredningen benämnt ”frivilligt formellt skydd” föreslås utgöra det huvudsakliga arbetssättet. Länsstyrelsen vill påpeka att cirka 99% av samtliga överenskommelser om bildande av statliga naturreservat sker frivilligt, varför utredningens ordval ”frivilligt formellt skydd” istället bör ersättas med markägareinitierat formellt skydd. Att i princip enbart arbeta med ett markägareinitierat arbetssätt innebär att det strategiska skyddsarbetet, av länets skogliga värdekärnor och områden med hög biologisk mångfald i det närmaste riskerar att helt avstanna då risken är hög att de markägareinitierade inrapporterade områdena inte utgör de områden som staten i första hand önskar skydda. Utredningen nämner dock att det bör finnas möjlighet för Regeringen att bestämma vilka skogar som är av ett sådant särskilt

angeläget allmänt intresse att ansvaret för bevarandet av dessa åvilar staten. Ett system där Regeringen i förväg ska bestämma vilka skogar som ska skyddas kan komma att innebära att unika och omistliga skogar riskerar avverkas. Markägarens rätt till överprövning av ärendet åsidosätts även på ett olämpligt vis vilket inte är bra ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Länsstyrelsen önskar behålla nuvarande arbetssätt som bygger på både uppsökande verksamhet utifrån regionala strategier, som bla. Strategin för formellt skydd av skog i Skåne län, Tätortsnära natur och Myrskyddplanen och markägareinitierat inlämnade förslag på områdesskydd (sk Nya Komet).

Länsstyrelsen har som pilotlän för Kometprogrammet och även i det fortsatta arbetet med Nya Komet mycket stor erfarenhet av ett markägareinitierat arbetssätt. Länsstyrelsen instämmer med Riksrevisionens slutsatser (RiR 2018:17). Antalet svarande på riktade utskick till markägare ligger enbart kring 4-5%. Resultatet blir oftast små isolerade områden där skattemedel går till att skydda områden med betydligt lägre naturvärden än de områden som verkligen hade behövt skyddas för att motverka förlusten av biologisk mångfald. Länsstyrelsen vill erinra om att enligt Aichimålen har Sverige förbundit sig att skyddade områden ska vara *ekologiskt representativa* samt *väl förbundna (en fungerande grön infrastruktur)*. Redan i dagsläget har markägaren ofta möjlighet att välja skyddsform. Föreskrifter och särskilt undantag tas fram i samråd med markägaren. Gränsdragningen för ett naturreservat följer en mängd olika bestämmelser och principer och det är inte lämpligt att överlåta detta på part som inte är insatt i dessa förhållanden. Gällande val av namn för naturreservatet följer länsstyrelsen principen med fastighets namn eller något annat i allmänhet vedertaget namn på området. Överlämnade av namnval så som utredningen föreslår anser länsstyrelsen inte vara lämpligt att genomföra.

Namnvalet har i flera sammanhang varit en känslig och infekterad fråga markägare emellan och länsstyrelsen har flera gånger fått vara den part som medlat och slutligen beslutat om namnet.

Länsstyrelsen ställer sig frågande till utredningens förslag, som i princip skulle medföra att all statlig naturvårdsplanering nedanför fjällnära skog skulle upphöra, i synnerhet då antalet påbörjade naturvårdsärenden från myndigheternas sida är väldigt lågt och ligger kring 0,7% (cirka 450 ärenden enligt 35 § skogsvårdslagen och

troligen ett 50-tal ärenden gällande bildande av naturreservat) av de årligen insända 65 000 avverkningsanmälningarna.

Behovet av att inkorporera utvecklingsmark (något som också påpekades särskilt i RiR 2018:17) ökar också hela tiden då allt fler värdekärnor avverkas. I Skåne har pågående skogsbruk medfört att även om arealen av samtliga kända värdekärnor summerades skulle det likväl saknas mark till att uppnå Aichimål 11. Att bilda naturreservat som ex Linderödsåsens nordsluttning, som är 9,5 km långt och över 320 hektar med en stor mängd hotade arter skulle omöjliggöras om inte utvecklingsmarker kan ingå.

Angående förslag att Skogsstyrelsen bör upphöra med nyckelbiotopsinventeringen

Det faktum att begreppet nyckelbiotop inte är författningsreglerat och inte används i föreskrifter eller allmänna råd kopplade till skogsvårdslagen anser länsstyrelsens inte utgöra skäl för att denna synnerligen värdefulla källa till kunskap och strategisk planering för stat och kommun ska plockas bort. Begreppet nyckelbiotop är mycket välkänt bland allmänheten och länsstyrelsen är i stort behov av ett uppdaterat GIS-kunskapsunderlag med tillhörande beskrivningar som visar var de kända skogliga värdekärnorna finns. Nyckelbiotoperna utgör även en mycket viktig kvalitetsgaranti för certifieringssystemen för att försäkra marknaden om att det svenska skogsbruket inte utarmar det svenska skogslandskapet på värdefulla naturmiljöer. Föreslagen gallring av nyckelbiotopsregistret, där alla naturvärdesbedömningar raderas och enbart naturmiljöbeskrivningar kvarstår låter märklig. Det ska dock poängteras att länsstyrelsen i Skåne inte har påträffat nyckelbiotoper som innehåller utskrivna bedömningar, men det faktum att ett område har utpekats som nyckelbiotop utgör ju en bedömning i sig. Länsstyrelsen tillstyrker dock borttagande av de eventuella uppgifter som behöver tas bort ur ett GDPR-perspektiv.

Länsstyrelsen anser att lagstiftningen behöver tillse att begreppet nyckelbiotop införs i 15 § skogsvårdslagen (för vilken tillstånd krävs för avverkning) och i 19 § skogsvårdslagen (om att ersättning ska utgå vid avslag på tillståndsansökan).

Vid länsstyrelsens kontakter med Skogsstyrelsen har det framkommit att Skogsstyrelsen endast meddelar förbud mot avverkning om Skogsstyrelsen har ekonomisk möjlighet att utbetala ersättning. Detta medför att antalet meddelade förbud blir mycket

lågt och att ett antal ärenden om bildande av naturreservat årligen överläts till länsstyrelsen att hantera.

Länsstyrelsen anser att den pågående avverkningen, som uppskattats av skogsstyrelsen till knappt 2000 hektar registrerad nyckelbiotop årligen och därutöver okänd areal utpekade naturvärdesobjekt är oacceptabel då dessa områden utgör *områden av särskild betydelse för biologisk mångfald* och strider direkt mot uppfyllandet av Aichimål 11. Länsstyrelsen anser att åtminstone de kvarvarande två procenten nyckelbiotop av den totala skogsarealen omgående ska få ett skydd och att markägaren antingen nyttjar arealen inom ramen för sin certifiering eller erhåller någon form av skydd och ersättning från staten.

Länsstyrelsen kan inte se hur en naturmiljöbeskrivning utan naturvärdesbedömning, som utredningen förslår, ska kunna ersätta nyckelbiotopsinventeringen. Länsstyrelsen ställer sig också frågande till hur Skogsstyrelsen ämnar följa upp miljömålet levande skogar, ifall Skogsstyrelsen slutar att registrera och uppdatera nyckelbiotopsregistret. Slutligen konstaterar länsstyrelsen att Riksrevisionen (RiR 2018:17) ansåg att en nationell nyckelbiotopsinventering var angelägen att genomföra. Med argumentet att en grundläggande förutsättning för strategisk planering och effektiv prioritering av områden är att det finns tillräcklig kunskap om de skyddsvärda områdena samt om återstående skyddsbehov.

Angående förslag att ersättning för skydd av skog bör vara skattefri

För att öka skyddstakten behöver ytterligare resurser avsättas. Länsstyrelsen anser att intrångsersättningen för skydd av skog och som uppgår till 125% är väl motiverad ur ett markägareperspektiv. Länsstyrelsen ställer sig, mot bakgrund hur andra samhällssektorer beskattas, tveksam till att ersättningen ska vara skattefri så som utredningen föreslår. Förvisso skulle det öka upp takten för genomförande av skydd, men en likhetsprincip bör råda mellan olika branscher.

Synpunkter angående förslag för en växande cirkulär bioekonomi

Mål för hållbar tillväxt och en bioekonomisk strategi för skogen

Utredningen nämner i princip enbart det som kan ses som fördelar med skogsindustrins produkter ur ett CO₂ perspektiv. Men utelämnar det faktum att dikad skogsmark avger cirka 7-11 ton CO₂ ekvivalenter (koldioxid, lustgas och metan) per hektar och år, totalt drygt 5,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter (Jordbruksverket rapport 2014:24).

Länsstyrelsen anser att det är mycket viktigt att en oberoende utredning tillsätts för att ta fram fakta gällande skogsbrukets olika påverkan på upptag och avgång avseende olika växthusgaser både avseende kortare- och längre tidsförlopp något som bl.a. Centrum för miljö- och klimatvetenskap (CEC) vid Lunds universitet har arbetat med. Det är brådskande att framta denna utredning så att eventuella åtgärder påbörjas så fort som möjligt för att nå uppsatta klimatmål. Frågan verkar ha "fallit mellan stolarna" då varken

Skogsutredningen eller Vägvalsutredningen belyser detta. Skogsstyrelsen bör få i uppdrag att tillsammans med skogsbranschen och andra myndigheter ta fram en strategi för att återvåta dikade torvmarker, med början av de för skogsbruket minst lönsamma bestånden. Igenläggning av diken ökar inbindning av CO₂ och ger minskad metan- och lustgasavgång. Vidare skulle våta områden minska risken för explosionsartade bränder som letar sig ner i dikad torvmark, minska brunifieringen av vattendrag och öka den biologiska mångfalden. Utredningen utelämnar även den CO₂ avgång som sker vid trakthyggesbruk då i princip alla träd avverkas och den CO₂ hållande mykorrhizan dör med CO₂ avgång som följd. Först när de planterade träden är kring 25 år är inbindningen av CO₂ högre än avgången från ytan. Det uppstår alltså en skuld på 25 år som ska vägas in innan man kan räkna på en CO₂ minskning vid avverkning/nyplantering jämfört med upptag i gammal skog. Den 11 februari 2021 har även över 500 forskare i en uppmaning till bl.a. EU-kommissionen framfört att förbränning av trä inte är koldioxidneutralt och därmed skulle denna del av skogsbranschen inte kunna ingå i en bioekonomi.

Definitionen av hållbara biobränslen får inte glömmas bort. För att produktion och konsumtion av biomassa ska vara hållbar får den bl.a. inte orsaka avskogning eller på annat sätt minska kolförråden på landskapsnivå, minska den biologiska mångfalden eller minska markens långsiktiga produktionsförmåga. Hållbar bioenergi måste också orsaka lägre utsläpp av växthusgaser än fossilbaserade system redan i ett medellångt tidsperspektiv och på längre sikt orsaka klart

lägre utsläpp. Frågan om energi- och resurseffektivitet behöver prioriteras och tydliggöras, då många aktörer verkar förlita sig på ständigt ökade mängder biomassa, ex Trafikverkets inriktningsunderlag avseende biodrivmedel.

Utredningen föreslår att regeringen ska besluta om ett nationellt mål för ökad tillväxt i skogen. Mot bakgrund att tillväxttakten för skogen förnärvarande ligger kring 3% och bedöms öka ännu mer med ett varmare klimat anser länsstyrelsen att stora avsättningar för bevarande av biologisk mångfald vara fullt möjliga utan att produktionen blir lidande.

Vidare anser länsstyrelsen att det är angeläget att Skogsstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en analys kring vilka skogar som skulle kunna vara av särskild betydelse för vattenförsörjningen. Den i utredningen kortfattade delen gällande detta visar på vilken kunskapsbrist som råder i denna fråga.

En nationell samordnare för skogsprogrammet

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen om bredda det nationella skogsprogrammet så att det tydligare hanterar alla frågor som rör skogen integrerat, att tillsätta en nationell samordnare för att leda dialogprocessen utifrån programmet samt att möjliggöra en förlängning av resurser för arbete med regionala skogsprogrammen. Länsstyrelsen instämmer med utredaren att det finns potential att stärka samverkansprocesserna inom de regionala skogsprogrammen. Det nationella skogsprogrammet bör därför breddas och förtydligas avseende biologisk mångfald och skogens roll för klimatet.

Ta till vara möjligheten till naturturism i skyddad natur

Gällande bioekonomi i skyddad natur har länsstyrelsen Skåne nyligen genomfört en översyn och modernisering av föreskrifter som reglerar friluftslivet. En strategi har tagits fram över vilka naturreservat som först behöver revideras avseende nya föreskrifter som reglerar friluftslivet. En viktig erfarenhet av corona-året 2020 är att besöksstrycket ökade enormt i de skyddade områdena. Dessutom har användningen av områdena förändrats över tid med ökad hundrastning, cykling, ridning, terränglöpning, tävlingar av olika slag. Därmed ökar också slitage, konflikter människor emellan och störningar på djurlivet. Människans blotta närvaro påverkar många djurarter negativt. Nationalparker och naturreservat skapas idag till

stor del utifrån naturvärdena på platsen – naturvärden som inte sällan är fragmenterade och känsliga, och som sällan gynnas av stora mängder besökare och omfattande friluftsanläggningar. Med en allt större befolkning och goda kommunikationer till kontinenten bedömer länsstyrelsen att det, även för människan sett, är helt nödvändigt att öka arealen nationalpark, naturreservat och andra friluftsområden. Kommuner bör aktivt arbeta med att upprätta kommunala friluftsområden för att möta människors behov av områden för olika utomhus sporter och utevistelse. Att enbart, som utredningen föreslår, ha en översyn av föreskrifter och i Sverige bildande av fyra nya nationalparker, räcker inte och kommer leda till ett hårdare besöksstryck på ytor som inte är naturreservat eller nationalparker. Om utredningens modell bifalls riskerar både befintliga och framtida nationalparker och naturreservat snarare bli friluftslivs- och rekreationsanläggningar än långsiktiga skydd för biologisk mångfald.

Synpunkter angående förslag för en tydligare skogsvårdslagstiftning, en mer ändamålsenlig inventering av skog och halverad handläggningstid för avverkningsanmälan

Länsstyrelsen anser, som påtalats ovan, att lagstiftningen behöver tillse att begreppet nyckelbiotop införs i 15 § skogsvårdslagen (för vilken tillstånd krävs för avverkning) och i 19 § skogsvårdslagen (om ersättning ska utgå vid avslag på tillståndsansökan).

Länsstyrelsen tillstyrker att planterad gran på mark som varit åkermark efter år 1900 ska kunna undantas från krav på lägsta slutavverkningsålder. Kravet på att inlämna avverkningsanmälan bör kvarstå för statistikuppföljning.

Gällande ransonering av äldre skog enligt 11§ skogsvårdslagen tillstyrker länsstyrelsen att markägarens egenkontroll i frågan stärks men även att Skogsstyrelsens avverkningsanmälningsformulär bör förse med kryssruta hur avverkningsanmälan förhåller sig till 11§ skogsvårdslagen.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna förändringar gällande 31 kap 9§ (till att även omfatta ersättningsrätt vid beslut enligt 18b§ första stycket), samt föreslagna förändringar i lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) avseende tillägg 1 a§ (kunskapskrav),

14§ (underrätta om natur- och kulturvärden), 19§ (återkrävande av ersättning) och 34§ (om att följa föreskrifter).

Enligt förslaget i 19 § ska ersättning för intrång till följd av nekat/begränsat tillstånd om avverkning bestämmas av Skogsstyrelsen i samma beslut som medför rådighetsinskränkningar i pågående markanvändning. Länsstyrelsen är i grunden positiva till detta men önskar ett förtydligande hur det ska hanteras i de fall Natura 2000 tillstånd bedöms krävas. I de ärende som Länsstyrelsen haft i närtid har Skogsstyrelsen skrivit i sina råd att avverkning inte får genomföras utan ett Natura 2000 tillstånd och att detta ges av länsstyrelsen. Hur kommer ett sådant fall att hanteras enligt ny lagstiftning när en myndighet säger att avverkning inte får ske utan tillstånd av den andra och där det därmed inte är fastställt hur genomgripande inskränkningen till slut kommer att bli?

Gällande 19 a§ första stycket är det länsstyrelsens förhoppning att uppdaterade GIS system hos Skogsstyrelsen ska motverka att samma yta som erhållit ersättning får tillstånd till avverkning. Gällande andra stycket tillstyrker länsstyrelsen förslaget om att Skogsstyrelsen får väcka talan om återbetalning av ersättning.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagen förändring i lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152) avseende 2 kapitlet 4§.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagen förändring gällande förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096) 15§ 3:e punkten, 20§, 35§.

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag gällande 15 b§ om införande av en tre veckors regel avseende anmälan om slutavverkning, även om avverkningsanmälan skulle vara betydligt mer komplett, än vad de är i dagsläget. Flertalet av de avverkningsanmälningar som länsstyrelsen har granskat, har helt saknat uppgifter om vilken hänsyn som ämnas tas. Genomgående saknas också uppgifter om både trädslaget som avses tas ner, dess ålder, vilket trädslag som avses återplanteras och uppgift om hur avverkningsanmälan förhåller sig till redan befintlig areal föryngringsyta på fastigheten. Det är uppenbart att Skogsstyrelsens automatgranskning enbart kör den geografiska ytan gentemot ett skikt som bl.a. innehåller nyckelbiotoper, vilket utredningen vill plocka bort. Länsstyrelsen föreslår att Skogsstyrelsen inför samma digitala system som Jordbruksverket tillämpar för inlämnade av uppgifter, där de obligatoriska uppgifterna måste vara ifyllda för att

anmälan ska kunna skickas in. Detta skulle medföra effektivare myndighetshandtering och bekräftelse på markägarens kunskapskrav. Länsstyrelsen anser, i de ärenden där Skogsstyrelsen behöver inhämta annan myndighets yttrande, att tiden för anmälan om slutavverkning ska öka från sex till åtta veckor. Länsstyrelsen har i dagsläget svårt att hinna handlägga ärenden som sänds för yttrande inom sex veckors regeln. Om nyckelbiotopsinventeringen skulle tas bort skulle åtta veckor troligen inte räcka, då länsstyrelsen skulle behöva lägga mycket tid på att åka ut i fält och göra egna inventeringar, alternativt och mer troligt skulle skog med höga naturvärden avverkas utan myndigheternas vetskap.

Gällande förslag till ändring av förordningen (1998:904) om anmälan om samråd tillstyrker länsstyrelsen föreslagen ändring av 6§.

Länsstyrelsen ser det som positivt att prövningarna särskiljs så att det blir tydligt vilka lagrum som används vid vilken fråga. Även vid hantering av Natura 2000 tillstånd där frågan först hanteras av Skogsstyrelsen och sedan av länsstyrelsen kommer det att underlätta hanteringen i och med att samråd inte automatiskt har skett i och med avverkningsanmälan.

Gällande förordningen (2009:1393) med instruktion till Skogsstyrelsen 2§ 8 punkten, gällande att Skogsstyrelsen ska, *ansvara för inventering på skogsmark av förhållanden i naturen som kan vara av särskild betydelse för biologisk mångfald i skogen*, tillstyrker länsstyrelsen tillägget.

Synpunkter angående förslag för en tydligare politik för bevarande av biologisk mångfald

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Regeringen låter tillsätta ett vetenskapligt råd för biologisk mångfald i skogen och knyter detta till den nationella samordnare för skogsprogrammet som föreslås. Länsstyrelsen föreslår att samordningen sker ifrån Skogsstyrelsen som är den myndighet som både ansvarar för produktion och miljömål. Länsstyrelsen anser att den viktigaste uppgiften för detta vetenskapliga råd är att konkretisera Sveriges internationella åtaganden och tillsammans med andra myndigheter, skogsbranschen och övriga intressenter ta fram ett handlingsprogram för när och hur dessa mål ska nås. Länsstyrelsen

vill i detta sammanhang påtala IPCC:s rapport "Klimatförändringar och biologisk mångfald – Slutsatser från IPCC och IPBES i ett svenskt perspektiv, nr 56-2020". Vidare tillstyrker länsstyrelsen att Regeringen ger Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och SLU i uppdrag att, i samråd med länsstyrelserna, analysera representativiteten och konnektiviteten för de skogar som är naturvård. Länsstyrelsen anser att beslut gällande nationellt mål för hållbar tillväxt i skogen, ska tas av Riksdagen och inte av Regeringen. De föreslagna anslag till skydd som utredningen förslår och som verkar ligga i paritet med dagens ekonomiska tilldelning bör istället ha Aichimål 11 som utgångspunkt. Behovet enbart i Skåne län uppskattas till 100 miljoner kronor per år enbart i intrångsersättningar.

Arealen produktiv skogsmark som markägare frivilligt avsatt för andra ändamål än skogsbruk uppskattas till 1 254 800 miljoner hektar, vilket utgör 4 procent av landets skogsmark och cirka 5 procent av den produktiva skogsmarken. Länsstyrelsen finner det bekymmersamt att enbart 62 procent av alla frivilliga avsättningar var områden med utvecklade naturvärden och att denna undersökning är 10 år gammal. Vidare instämmer Länsstyrelsen med Riksrevisionen (RiR 2018:17) att det krävs ytterligare insatser från statens sida för att kunna bedöma avsättningarnas bidrag till måluppfyllelse. I detta sammanhang är det viktigt att de avsatta skogstyperna representativitet också blir känd för myndigheterna. Länsstyrelsen anser att transparensen gällande de frivilliga avsättningarnas faktiska läge, area och naturvårdskvalitet måste lösas. Detta för att myndigheter och markägare ska kunna göra bra naturvårdsplaneringsunderlag och avsättningar som stärker varandra över fastighetsgränserna. Länsstyrelsen förslår att Skogsstyrelsen börjar erbjuda markägare kurser som en del i markägarens kompetensutveckling gällande frivilliga avsättningar och hur de bäst tillvaratar och utvecklar naturvärdena inom de frivilliga avsättningarna. Först nyligen blev vissa bolags avsättningar kända. Länsstyrelsen anser att ett antal kriterier gällande frivilliga avsättningar måste vara uppfyllda innan de frivilliga avsättningarna ska kunna inräknas i den officiella statistiken gällande uppfyllande av Aichimål 11. Dessa kriterier är: områdets tidsmässiga varaktighet måste vara mycket lång, flexibiliteten med att kunna byta områden behöver upphöra, området behöver bli känt för myndigheter och finnas tillgängligt som öppen nedladdningsbar data hos Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill påtala att efter Regeringens resursneddragning för Skogsstyrelsen år 2019 har Skogsstyrelsen upphört med att bevaka

inkomna avverkningsanmälningar inom planerade områdesskydd. Arbetsuppgiften har fått övertas av länsstyrelserna utan extra ersättning och som manuellt får gå igenom inkomna avverkningsanmälningar. Länsstyrelsen vill påtala hur sårbart detta system har blivit och att risken är stor att skyddsvärda skogar kommer att avverkas.

Länsstyrelsen anser att statliga Sveaskog, som äger cirka 14 % av Sverige skogsmark, har en nyckelroll gällande möjligheten för landet att uppnå gynnsam bevarandestatus avseende skogens arter och naturtyper. Detta bör ske genom egna avsättningar genom nya bytesmarksprogram (ESAB II) och genom att fullt ut vara ett föredöme och vägvisare gällande hållbart skogsbruk.

Skåne är det län som har näst flest hotade arter, 293 stycken, för vilka avverkning bedöms ha stor negativ påverkan. Utredningen föreslår att omfattande skydd av fjällnära skog ska ske. Länsstyrelsen i Skåne vill poängtera att det likaväl behövs ett tillräckligt skydd för arterna kopplade till ädellövskogen i söder.

Länsstyrelsen ifrågasätter varför utredningen inte anser att bokskog ska definieras som en skogstyp med omistliga värden. Bokskog omfattas av Nationell strategi för formellt skydd av skog, som både Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket står bakom. Sveriges bokskogar utgör livsmiljö för en mängd hotade arter, med flera åtgärdsprogramarter som enbart finns i bokskog. Vidare påträffas flera fladdermusarter, som omfattas av art- och habitatdirektivet, oftast i bokskog. Allt eftersom kontinentens klimat blir varmare och torrare kommer betydelsen öka ur ett internationellt perspektiv på bevarande av Sveriges svalare och fuktigare bokskogar för att upprätthålla ett artbevarande.

Skogsbrukets naturvårdsarbete har utvecklats positivt sedan den nya skogspolitiken infördes i början på 1990-talet. Trots det finns fortfarande många hotade skogslevande arter och antalet hotade arter minskar inte och situationen för dessa ser följaktligen inte ut att bli märkbart bättre. Utredningen tar som exempel upp att det lång tid för hundraåriga träd som lämnas som miljöhänsyn att bli riktigt gamla och värdefulla för den biologiska mångfalden. Länsstyrelsen finner det troligare att åtgärderna har varit otillräckliga, särskilt mot bakgrund av att två tredjedelar av de

hotade arterna är behov av död ved. Mängden död ved är fortfarande alldeles för låg (8,4 m³/hektar) i skogarna och behöver komma upp till i genomsnitt till 20 m³ per hektar. Ökningstakten på 25 år från 5,8 till 8,4 m³/hektar i Sverige visar att åtgärderna är otillräckliga. Statistiken som visar att mängden död ved har ökat från 1920-talet visar snarare på den utdöendeskuld Sverige har att hantera, då skogarna redan i slutet av 1800-talet till stora delar var tömda på död ved. Länsstyrelsen skulle vilja se att Skogsstyrelsen tar fram allmänna råd gällande riktvärde för mängden död ved i m³/hektar i produktionsskogar och att detta riktvärde sedan följs upp i skogsbruksplaner.

Länsstyrelsen uppfattar det som att utredningen underskattar de möjligheter hyggesfria skötselmetoder innebär. Växande internationell forskning visar att kontinuitetsskogsbruk inte enbart är fördelaktigt för skogens biologiska och sociala värden, utan också ekonomiskt och klimatmässigt. Utredningen bör tydligare framhålla hyggesfria skötselmetoder som ett alternativ till traditionellt trakthyggesbruk.

Beslutande har varit länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även medverkat, miljödirektör Annelie Johansson, stf avdelningschef Landsbygdsavdelningen Kerstin Rietz, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, nationalparkschef Jesper Witzell, naturvårdsförvaltare Tove Hultberg, naturvårdshandläggare Lena Wedmo, energi- och klimatstrateg Kristina Eriksson och, samt naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta yttrande har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ola Melin

Johan Johnmark

Kopia för kännedom till:

m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

agnetha.alriksson@regeringskansliet.se

Så här hanterar Länstyrelsen personuppgifter
Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lanstyrelsen.se/dataskydd.